

10/796

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, idarenin keyfi tutumu ve güvenlik kuvvetlerinin orantısız müdahaleleriyle kullanılamaz hale gelmiştir. Bu hakkın kullanılmasının önündeki engellerin tespit edilmesi ve hakkın işlerlik kazanabilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz. 14.12.2018

Kemal ZEYBEK
Samsun MY

Tahsin TANIR
3 Kocaeli
Samsun

Turan AYDOĞAN (1)
İstanbul Milletvekili

6 Orhan Sumer
Adana MY

Neslihan Hacıoğlu
4 Samsun MY

5 Atila Sertel
İzmir MY

7 Deniz Yavuzlu
Zonguldak MY

Av. Faruk Sarıbaş
(NEVSEHİR M.V.)

9 SİBEL ÖZDEMİR
İstanbul MY

GAMZE TASCİER
ANKARA MY 10

11 Tuba KAYAN
Kırıkkale MY

12

13 H. Teoman Savaş
Düzce MY

14 Mehmet GÖKER
Burdur MY

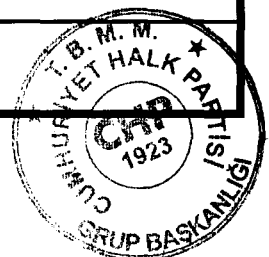
15 Tayfun ÖZCAN
Bolu MY

16 Orhan Sömbel
Bursa MY

18 Lale KARABİYYİK
Bursa MY

624.. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]

GEREKÇE

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, ifade özgürlüğünün doğal bir uzantısıdır ve bir haktır. Toplumdaki farklı görüşlerin kendini ifade edebilmesi bu hakla mümkün olmaktadır. Bu bakımdan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı demokratik toplumlarda vazgeçilmez haklardan biridir.

Bu hak dünyada ve ülkemizde de yasalarla güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 34. maddesi "Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir" hükmünü düzenler.

Yine Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesiyle bu hak şöyle düzenlenmiştir: Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir.

Bu hakların kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum içinde ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olanlar dışındaki sınırlamalara tabi tutulamaz. Bu madde, silahlı kuvvetler, kolluk kuvvetleri veya devlet idaresi mensuplarının yukarıda anılan haklarını kullanılmasına meşru sınırlamalar getirilmesine engel değildir."

Bu hakkın düzenlenmesine ilişkin getirilen diğer yasal hükümlerin temel yasalarla güvence altına alınan bir hakkın kullanılması için bir engel teşkil edemez.

Zaman zaman ülkemizde hukuki tartışmaların da konusu olan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ilişkin Anayasa Mahkemesi'nin verdiği bir karara göre yürürlükteki mevzuata uygun olarak hareket edilmeyen durumlarda polisin göstericileri dağıtmasında makul ve itidalli davranması gerektiği de belirtilmiştir.

Hal böyleyken Türkiye'de toplantı ve gösteri yürüyüşleri neredeyse yapılamaz hale gelmiştir. Cumartesi Anneleri'nin, Galatasaray Meydanı'nda yıllardır yaptıkları oturma eylemi 700 hafta sonra yasaklanmıştır ve halen de izin verilmemektedir. Dünyanın en büyük sivil eylemlerinden birinin yasaklanması ülkemiz demokrasisi açısından büyük bir kayıp olmuştur.

Yine Ankara'da Yüksel Caddesi'nde KHK ile işten atılanların yapmak istedikleri basın açıklamasına polis yüzlerce gündür müdahale etmektedir. Katılımcılara kesilen cezalar onbinlerce TL'yi bulmuştur.

10 Ekim'de Gar Katliamı anmasına izin verilmemesi de bu konuda dikkat çekici yasaklar arasında yer almıştır.

25 Kasım'da kadınların İstiklal Caddesi'nde yapmak istedikleri yürüyüş yine polis tarafından engellenmiştir.

Bunlar gibi hiçbir şiddet içermeyen, tamamen demokratik bir hakkın kullanılması olarak değerlendirilebilecek toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ya izin verilmemekte ya da polis tarafından engellenmektedir.

Güvenlik kuvvetlerinin izin verilmeyen toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ilişkin müdahalesi orantısız ve makul olmayan müdahalesi bu hakkı kullanmak isteyen vatandaşlar açısından bir tehdit haline gelmiştir.

İdarenin keyfi yasaklamaları ve güvenlik kuvvetlerinin orantısız müdahalesi yasal olarak güvence altına alınmış bir hakkı fiili olarak kullanılamaz hale getirmiştir. Konuyla ilgili bir Meclis Araştırması açılması önem arz etmektedir.

